

IPM, geïntegreerde gewasbescherming in de akkerbouw

IPM staat voor 'Integrated Pest management' of 'geïntegreerde gewasbescherming' en betekent dat alle mogelijke bestrijdingstechnieken geïntegreerd toegepast moeten worden zodat schade aan planten onder de economische schadedrempel wordt gehouden.

Vanaf 1 januari 2014 is elke Europese land- en tuinbouwer verplicht de basisprincipes van IPM toe te passen. De 3 basisprincipes van IPM zijn:

1. Preventie of schade voorkomen
2. Waarnemingen of monitoring
3. Bestrijding

Het volgen van deze basisprincipes laat de teler toe op een duurzame (ecologisch en economisch) en efficiënte manier plagen, ziekten en onkruiden te bestrijden.

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Veel gestelde vragen

Vanuit de praktijk komen nogal wat vragen rond het toepassen van IPM. Een aantal van deze vragen staan hieronder gebundeld.

- 1. Indien ik als landbouwer voor mijn akkerbouwteelt een erkend waarschuwingssysteem volg, moet ik dan voor deze teelt ook nog zelf visuele waarnemingen uitvoeren naar de aantastingen door ziekten en/of plagen en hiervoor de nodige notities maken?**

Dit hangt van het waarschuwingssysteem af. Voor de aardappelplaag bijvoorbeeld volstaat het om lid te zijn van de waarschuwingdienst aardappelziekte van het PCA op te volgen. Voor bladziekten in bieten bestaat er ook een waarschuwingdienst (KBIVB). Maar omdat het verschijnen van dergelijke bladziekten sterk afhangt van het ras, de regio, voorgeschiedenis perceel, ... blijft het noodzakelijk om eigen percelen te controleren op aanwezigheid van symptomen en het bereiken van de schadedrempel.

Voor bladluizen is ook een eigen waarneming nodig en dit op minstens één perceel met dezelfde teelt. Ook voor ziekten, plagen en onkruiden waar geen waarschuwing voor gegeven wordt via een erkend waarschuwingssysteem, is een visuele waarneming en notitie nodig.

- 2. Kan ik mij als landbouwer nog laten adviseren door een adviseur van een gewasbeschermingsfirma/handel?**

Ja, dit kan nog steeds. Deze adviseur zal over een P3 fytolicensie moeten beschikken en zal zijn/haar advies op papier moeten zetten en vermelden op welke waarnemingen hij/zij dit advies baseert.

Deze adviezen moeten bijgehouden worden.

- 3. Indien ik voor de monitoring van schadelijke organismen zelf visuele waarnemingen uitvoer, moet dit dan op alle percelen gebeuren, of volstaat het als ik dit voor elke teelt op één perceel doe?**

Indien de schadelijke organismen via visuele waarnemingen worden gemonitord, dan moet dit per teelt op elk perceel met een verschillende variëteit gebeuren.

- 4. Mag ik in het kader van IPM hoeveepootgoed of hoevezaad gebruiken?**

Ja, maar indien hoeveepootgoed of eigen gekweekt zaad gebruikt wordt, dan moet u als landbouwer een strenge controle uitvoeren tijdens de teelt en vóór het uitplanten of zaaien op aanwezigheid van ziekten en plagen.

- 5. In de IPM checklist komt vaak voor dat we over informatie moeten beschikken rond ziekten en plagen, onkruiden, rassen en hun ziektegevoeligheid, erkende gewasbeschermingsproducten, wil dat zeggen dat ik al die info thuis moet hebben?**

Niet noodzakelijk. Ofwel dient u inderdaad over een papieren versie te beschikken maar normaal is weten waar de info te vinden is op de websites van

de praktijkcentra, fytoweb, etc... en kunnen tonen dat u die info kan gebruiken en gebruikt voldoende.

- 6. Is er een minimumareaal vanaf wanneer IPM moet worden toegepast? Bijvoorbeeld: ik teel als landbouwer naast een aantal andere teelten ook 20 are aardappelen voor thuisverkoop. Moet ik dan voor die aardappelen ook over de nodige info beschikken en waarnemingen doen om in orde te zijn voor IPM?**

IPM geldt voor alle teelten op het bedrijf, onafhankelijk van het areaal.

- 7. Bij het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen moet minimum 1 m spuitvrije zone langs oppervlaktewater worden gerespecteerd. Wat wordt verstaan onder oppervlaktewater? Zijn dit enkel de bevaarbare waterlopen en de onbevaarbare waterlopen van eerste, tweede en derde categorie zoals gespecificeerd in het kader van de randvoorwaarden?**

Er moet minimum 1 m spuitvrije zone gerespecteerd worden ten opzichte van alle oppervlaktewater (ongeacht of er water in staat of niet), dus niet enkel en alleen ten opzichte van de bevaarbare waterlopen en de onbevaarbare waterlopen van 1°, 2° en 3° categorie. Dit betekent niet dat er geen teelt mag gezaaid of geplant worden in deze zone.

Vergeet niet dat in kader van de Vlaamse wetgeving er eveneens een strook van 5 m niet mag bemest worden en 1 m niet mag bewerkt worden langs de bevaarbare waterlopen en de onbevaarbare van 1°, 2° en 3° categorie.

- 8. Hoe kan ik mij in orde stellen met IPM? Hoe kan ik mijn bedrijf laten keuren?**

De controle op IPM moet gebeuren door een onafhankelijke, hiervoor erkende controleorganisatie (OCI). De erkende OCI's voor IPM zijn dezelfde als deze die erkend zijn door het FAVV in het kader van de sectorgids primaire productie, die gecontroleerd wordt via Vegaplan en/of Codiplan.

Indien u als landbouwer reeds lid bent van Vegaplan en reeds gecontroleerd wordt in het kader van de Vegaplan-Standaard (vroeger IKKB-Standaard), dan zal u gelijktijdig met de Vegaplan-Standaardcontrole gecontroleerd worden op IPM. Indien de controle in orde is, ontvangt de landbouwer een certificaat met de vermelding van IPM dat drie jaar geldig is (= periode van Vegaplan-Standaard audit)

Indien u als landbouwer geen lid bent van Vegaplan, dan moet je zelf een OCI contacteren voor het laten uitvoeren van een IPM-audit. Deze audit moet eveneens om de 3 jaar plaats vinden. U kan deze IPM-controle ook combineren met de controle op andere lastenboeken dan de Vegaplan-Standaard zoals bv. Codiplan, IKM, ... In dit geval moet je dit wel vooraf melden aan de OCI dat u ook een IPM-controle wil laten uitvoeren.

- 9. Vanaf wanneer beginnen de audit's in kader van IPM?**

De eerste Vegaplan audits die ook de checklist IPM controleren zullen vanaf begin juni 2014 plaats vinden. Dit wil zeggen dat binnen 3 jaar alle landbouwers minstens één IPM audit zullen gehad hebben.

Meer weten over IPM?

Door de Vlaamse Overheid, Beleidsdomein Landbouw en Visserij werd een **Praktijkgids Gewasbescherming** (met een specifieke Katern IPM Akkerbouw) opgemaakt waar alle principes van IPM worden uitgelegd en wat een landbouwer kan doen om hieraan te voldoen. In deze Praktijkgids is eveneens een checklist opgenomen die de landbouwer kan volgen om na te gaan of hij voldoet aan de richtlijnen van IPM. Deze Praktijkgids met de bijhorende checklist is te raadplegen op de website van de Vlaamse overheid (www.vlaanderen.be/landbouw/praktijkgidsen).

Om de landbouwers te ondersteunen om geïntegreerde gewasbescherming (IPM) toe te passen op een voor hen geschikte en haalbare manier, loopt voor Vlaanderen het **ADLO-project "Een geïntegreerde aanpak in de akkerbouw: de weg naar duurzame landbouw verder zetten"**.

Meer informatie rond IPM akkerbouw vindt u op de websites van de partners van het ADLO-project.

Partners ADLO-project "IPM akkerbouw: de weg naar duurzame landbouw"

- **Inagro**, Leen Vandewalle, Jonas Claeys en Veerle De Blauwer, tel. 051/27 32 00, www.inagro.be
- **LCG**, Landbouwcentrum Granen Vlaanderen, Daniël Wittouck, Lies Willaert, tel. 051/27 32 00, www.lcg.be
- **KBIVB**, Bieteninstituut, Barbara Manderyck, tel. 0496/55 75 02, www.irbab-kbivb.be
- **PCA**, Proefcentrum voor de Aardappelteelt, Ilse Eeckhout, tel. 09/381 86 86, www.pcainfo.be
- **LCV**, Landbouwcentrum voor Voedergewassen, Gert Van de Ven, tel. 014/85 27 07, www.lcvzw.be
- **HoGent**, Hogeschool Gent, Faculteit Natuur en Techniek, Joos Latré tel. 09/363 93 00, www.hogent.be
- **UGent**, Vakgroep Toegepaste bio-wetenschappen, Geert Haesaert en Veerle Derycke, tel. 09/363 93 00, www.ugent.be/bw
- **Hooibeekhoeve**, Gert Van de Ven, tel. 014/ 85 27 07, www.provant.be

Met de medewerking van:

- ABS, Algemeen Boerensyndicaat
- BB, Boerenbond
- BDB, Bodemkundige Dienst van België, Heverlee
- LTCW, Land- en Tuinbouwcentrum Waasland, St.-Niklaas

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

- PIBO Campus, Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs, Tongeren
- VTI, Vrij Technisch Instituut Land- en Tuinbouw, Poperinge

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

